

Häckande tärnor i Skåne 2007

Sommaren 2007 präglades som bekant av extremt riklig nederbörd. Detta inträffade dock först efter midsommar varför de tärnor som häckade tidigt och de som häckade senare på mer höglänta platser inte drabbades i så hög grad. Den art som fick mest stryk var svarttärna som misslyckades fullständigt i nordöstra Skåne på grund av hastigt stigande vattennivåer. Både skrântärna och småtärna hade antalsmässigt en bättre säsong än under 2006. I Malmö, Norra Hamnen, hade tärnorna trots dåliga odds en god häckningssäsong. Artikeln redovisar de skånska tärnhäckningarna under 2007.

NILS WALDEMARSSON

De skånska tärnhäckningarna följdes på samma sätt som gjorts årligen sen 1991. I vanlig ordning så är samtliga arter, utom fisktärna, heltäckande rapporterade. Som konstaterats i motsvarande rapport tidigare år så är det en omöjlighet att årligen få en heltäckande bild av fisktärnornas inlandsäckningar. Däremot tillkommer varje år nya lokaler efter hand som atlasinventeringen fortskrider. Detta borgar för att vi med tiden kommer att få en god uppfattning om fisktärnebeståndets totala storlek. Som vanligt så har rapportsystemet Svalan, ett stort antal mailväxlingar och telefonsamtal med enskilda rapportörer utgjort grunden för denna rapport. Nedan följer då en områdesvis redovisning för häckningarna under 2007. Siffrorna inom parentes anger i förekommande fall antalet häckande par under 2006.

Nordvästskåne

Hallands Väderö: Fisktärna 15 par (18-20 par). Åtminstone 9 ungar blev flygga trots störningar och predation. Utöver dessa, som häckade på södra delen av ön, gjorde 5 par fisktärna häckningsförsök på norra delen av ön. Liksom under de senaste åren har kentska tärnor setts under häckningstid men dessa har med största säkerhet inte ge-

nomfört någon häckning här.

Sandön: Fisktärna cirka 8 par (5-10 par). Småtärna 2 par (2 par). För båda arterna är häckningsresultatet okänt.

Rönnen: Småtärna minst 5 par (7 par). Likaledes så finns här inga uppgifter om häckningsutfallet.

Torekovs rev: Fisktärna 1 par. Här sågs ungar som matades.

Grytskären: Småtärna 1-2 par. Här sågs 3 pulli/nyligen flygga den 15/7 vilket tyder på häckning i området.

Lundåkrabukten

Fisktärna 4 par sågs fördelade på följande platser: Salviken 1 par med unge 8/7 och 1 par vardera vid Strömnäs, Barsebäcks mosse och i Lundåkrabukten.

Småtärna cirka 5 par (5 par) sågs i Lundåkrabukten under maj. Inga uppgifter om häckningsresultat finns.

Därutöver sågs silvertärnor dock utan reella häckningskriterier.

Malmöområdet

Malmö hamnar: Efter en allmän svacka under 2000-talets inledande år är bestånden

åter uppe i anständiga tal. Fisktärna 39 par (33 par), silvertärna 15 par (12 par) och småtärna 18 par (14 par) blev totalantalet för 2007. Även ungproduktionen var under

Toarpsdammen: Fisktärna 1 par. Resultatet är okänt men paret var mycket aktivt på lokalen och jagade bort presumtiva predatorer.

fisktärna. foto John Larsen

året god, särskilt för fisktärna. Men det finns all anledning att konstatera att idag återstår endast en enda lokal, Norra hamnen, där alla dessa tärnpar häckade. Visserligen är samarbetet gott med markansvarig, Malmö Citytunnelgroup AB, men detta varar kanske inte för evigt om trycket på markexploatering blir ännu högre i området. De tidigare häckningsområdena i Västra hamnen och vid Terminalgatan är idag övergivna av tärnorna. Några kentska tärnor sågs inte till under 2007 varför häckningen 2006 får ses som en tillfällighet.

Tygelsjöbäckens mynning: Småtärna 1 par (1 par). Även här är resultatet okänt.

Därutöver sågs enstaka fisktärnor på lämpliga lokaler söder om Lernacken men utan direkta häckningskriterier.

Vellinge kommun

Vi börjar med totalantalet för respektive art inom kommunen: Skräntärna 2 par (1 par), silvertärna 94 par (111 par) och småtärna 51 par (46 par). Här utgör antalet häckande småtärnorna det tredje högsta sen den här

rapportserien påbörjades. Allmänt kan sägas att förstakullarna i de flesta fall plundrades och att många par gjorde omläggningar som på de flesta lokalerna lyckades bättre. Fördelade över detaljlokaler så ser det ut enligt följande:

Fredshög: Småtärna 1 par (1par).

Ängsnäset: Småtärna 2 par.

Måkläppen: Silvertärna 5 par (6 par), småtärna 9 par (10 par).

Norra Flommen: Silvertärna 1 par, småtärna 6 par (3 par).

Skanörs revlar: Småtärna 2 par.

Lilla Hammars näs (Näsholmarna): Silvertärna 71 par (88 par), småtärna 23 par (31 par)

Vellinge ängar: Småtärna 1 par (1 par)

Eskiltorps ängar: Silvertärna 1 par, småtärna 1 par

Eskiltorps holmar: Skräntärna 2 par (1 par), silvertärna 17 par, småtärna 6 par.

Som synes så utgör Näsholmarna (Lilla Hammars näs) det i särklass viktigaste häckningsområdet för tärnorna. Dessbättre är området belagt med tillträdesförbud under häckningstid och vidare så sker släppet av betesdjur relativt sent om än i för låga antal. Uppgifterna grundar sig som vanligt på den utmärkta verksamhetsrapporten från Falsterbo Fågelstation över inventeringarna i Vellinge kommun.

Utöver detta noterades från Arriesjön: Fisktärna 3 pulli/nyligen flygga den 28/6 vilket tyder på att häckning skedde här även under 2007.

Trelleborgs kommun

Trelleborgs hamnar: Småtärna 2 par. Här sågs ungar den 2/8. Hit har alltså småtärnan återvänt efter några års frånvaro.

Ysle mosse, Hammarlöv: Fisktärna 1 par. Okänt resultat

Minnesberg: Fisktärna 1 par. Ruvande fågel

sedd.

Åmossarna: Småtärna 1 par. Okänt resultat

Sillesjö dammar: Fisktärna 1 par. Likaledes är resultatet okänt här.

Förmodligen så är det intensiv atlasinventering i kommunen som gett utfall både på nya och tidigare kända lokaler.

Eslöv, Lund

Gårdstånga våtmark: Fisktärna minst 5 par (8 par). Tärnorna endast observerade under färd ifrån motorvägen därför är antalet enbart en uppskattning.

Ättarpsdammen: Fisktärna 3 par (5 par).

Skatteberga ängar, Flyinge: Fisktärna 1 par.

Böringe våtmark: Fisktärna 1-2 par. Dessa sågs ruva. Svarttärna 8 par. Ungar sågs på lokalen. Detta är en nyanlagd våtmark där tärnor häckade för första gången.

Krankesjön: Fisktärna 12-13 par (12-14 par). Merparten häckade på plattformar och fick ut 9-11 flygga ungar. Svarttärna 10-12 par (9-10 par). Tillsammans med fåglarna i Böringe våtmark blev det totalt 9-10 flygga ungar.

Nyligen flygg fisktärneunge sågs vid Örtofta sockerbruksdammar varför häckning i området är troligt.

Sydostskåne

Torsjön: Fisktärna 6 par (3par). Minst 4 ungar har setts.

I Kyrkdammen, Skurups kyrka försökte 2 par att bygga bo men fullföljde aldrig. Inga häckningar har noterats på de tidigare häckningslokalererna Krageholmssjön och Näsbyholmssjön.

Mellanskåne

Syrkhultasjön: Fisktärna 1 par. Ruvande fågel sågs 30/5.

I övrigt har fisktärnor setts i Västra Ringsjön

och Snogerödsdammen under häckningstid men ingen närmare uppföljning är gjord.

Norra Skåne

Store mosse: Fisktärna 2 par. Sent besök i slutet av juli tyder på häckning. Lokalen är knapptast ny för fisktärna men är sällan besökt

Algustorpasjön: Fisktärna 1-2 par. Dessa bedömdes häcka i Algustorpasjön eller i omgivande sjöar.

Humlesjön: Fisktärna 1 par. Permanent revir rapporterades flera gånger i andra halvan av maj.

Gustavborgsområdet (Perstorps dammar): Fisktärna 9 par (7 par). Som mest sågs 9 ungar. Dessa drabbades som många andra tärnor av det myckna regnandet och hastigt stigande vattenstånd. Turligt nog så lossade boulderlaget för huvuddelen av de häckande tärnorna här och flöt sedan iväg en bit och angjorde åter land. Här blev då 6 ungar flygga.

Fedingsjön: Fisktärna 3 par (1 par). 2 av dessa par lyckades förmodligen med häckningen och hade minst 3 ungar. Den 10/7, efter allt regnande, var dock häckningsön dränkt och inga tärnor syntes till.

Värsjön: Fisktärna cirka 5 par (5 par). Minst 4 flygga ungar sågs i sjön.

Store sjö: Fisktärna 1 par (1 par). Dessa häckade dock möjligen på Smålandssidan av sjön.

Nordöstra Skåne

Kusten Åhus – Edenryd: Skräntärna 4 par (3par). Liksom under de senaste åren så häckade 2 par skräntärnor på Trueskär. Dessa fick med all säkerhet 3 ungar på vingarna. Därutöver inkom uppgifter om 2 häckande par på Gruarna utanför Edenryd.

Kentsk tärna minst 60 par (75-80 par). Eftersom skrattmåsar flyttat sin huvudkoloni till ön i inloppet till hamnen i Tosteberga bodar så följde de kentska tärnorna

efter. Någon ringmärkningsinsats gjordes inte under 2007 varför häckningsresultatet inte är kontrollerat.

Fisktärna 25 par (10 par). Efter några dåliga säsonger återgick fisktärnorna till en mer normal numerär i nordost. Dessa fördelade sig enligt följande: Terraholmen; 4 till 5 par som misslyckades på grund av botrampande kreatur, Lyngbyholmen; minst 6 par ruvade, Söndre krok vid Tosteberga bodar; cirka 10 par ruvade, Takholmen; 1 par med 2 ungar sågs och Edenryds badplats; 4 par sågs på holmen strax väster om badplatsen. Över lag föreligger få uppgifter om eventuell häckningsframgång.

Silvertärna 14-15 par (15 par). Arten förefaller vara ganska stabil i området även om vissa byten av häckningsholmar görs. Fördelningen under 2007 var: Terraholmen; 7-8 par. Detta var den enda arten som hyggligt undgick kreaturen här och fick ut 10 till 12 ungar, Lyngbyholmen; cirka 3 par ruvade, Takholmen; 1 par med pull sågs 29/6, Långholmarna; 1 par och Edenryds badplats; 3 par.

Småtärna 14 par (8 par). Även småtärnan återgick till en mer hygglig häckningsnumerär under 2007. Fördelning: Äspet; 1 par ruvning och transport av föda till ungar sågs, Terraholmen; 8 par som liksom fisktärnorna tyvärr misslyckades helt på grund av kreaturen, Lyngbyholmen; 2 par som ruvade, Takholmen; 2 par som hade åtminstone en unge 29/6 och Långholmarna 1 par. Tyvärr tyder det mesta på att småtärnorna inte var särskilt framgångsrika med sina häckningsbestyr i området.

Hammarsjön: Svarttärna 21-22 par (22-23 par). Dessa gick till häckning i sjön och på Viby äng. De hann kläcka ut en del ungar innan skyfallen och det dramatiskt höga vattenståndet kom och dränkte allt. Inga ungar blev flygga i Nordostskåne.

Oppmannasjön: Fisktärna 2 par (2-3 par). Minst en unge sågs den 22/6.

Ivösjön: Fisktärna 2 par (4 par), småtärna 2 par (2 par). Dessa sågs ruva på mångårig häckningsplats på Iföverkens industriom-

rapport om resultatet föreligger inte men på sensommaren sågs ett adult par med flygg unge i området. På Gruarna uppe i nordost

Skräntärnans framtid i Skåne ter sig tyvärr fortsatt dyster.

foto tero niemi.

råde. På grund av svårigheter med tillträdet till området kontrollerades aldrig utfallet.

SLUTSATSER

Skräntärna

Under 2007 uppgick den skånska häckningspopulationen till 6 par skräntärna. Det är i alla fall uppmuntrande nog 2 par mer än under föregående år. På Eskilstorps holmar häckade skräntärnorna för åttonde året i rad. Denna gång med 2 par. Någon säker

där 1 par hittats under 2006 tillkom ytterligare 1 par. Vidare så höll de 2 strävsamma paren på Trueskär ställningarna. Här blev 3 ungar flygga. Men eftersom vi vet att skräntärnorna från Östersjön förmodligen i huvudsak övervintrar vid Nigerfloden i Mali där många hot och faror föreligger så känns ändå artens framtid högst osäker.

Kentsk tärna

Minst 60 ruvande kentska tärnor sågs i kolonin vid Tosteberga bodar. Det är ett min-

I Skåne häckade lika många eller bättre uttryckt lika få svarttärnor som under de senaste åren. *foto john sandberg*

dre antal än under föregående år då minst 75 par noterats. Tärnorna följde med den stora skrattmåskolonin som under 2007 valde att koncentrera sig till den lilla ön i inloppet i hamnen. Någon ringmärkningsinsats gjordes inte under året men observationer i kolonin och framför allt i närområdet sen ungarna blev flygfärdiga tyder på ett hyfsat resultat. Kentska tärnor som matar flygga ungar rapporterades i vanlig ordning från olika lokaler längs kusten. Men i inget fall föreligger någon rapport som tyder på fler skånska häckningar. Arten flyttar som bekant gärna sin avkomma så fort dessa är flygfärdiga till lämpliga födosöks- och uppehållsområden

Fisktärna

Drygt 150 par fisktärnor finns rapporterade med något så när säkra häckningskriterier.

Detta är några enstaka färre rapporterade par än under föregående år. Som vanligt finns ett stort antal icke rapporterade eller ofullständigt rapporterade inlandslokaler varför resultatet enbart kan tas till intäkt för att några dramatiska förändringar inte har skett. Däremot föreligger en del rapporter som tyder på dålig häckningsframgång på grund av den regniga sommaren. Undantaget var dock bl.a. Malmö hamnar där det gick bra för fisktärnorna.

Silvertärna

Efter föregående års rekordresultat, 142 par, återgick silvertärnorna till en mer normal volym, 123-124 par. Silvertärnorna begränsar sin förekomst i Skåne vanligen till tre områden; Malmö hamn, Vellinge kommun och den nordostskånska skärgårdskusten. Den absoluta huvuddelen häckade

som vanligt i sydväst. Häckningsresultatet får väl bedömas som hyggligt i alla tre områdena.

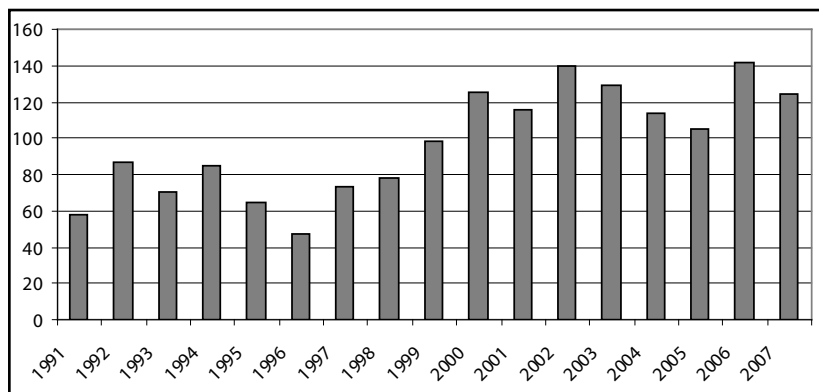
Småtärna

Antalet häckande småtärnor passerade åter 100-strecket och häckade med 102-103 par efter det låga antalet, 87 par, under 2006. Hälften av dessa drygt 100 par häckade i Vellinge kommun. Häckningsresultatet är i den mån rapporter föreligger blandat. Relativt bra resultat rapporteras från Malmö och Vellinge medan det mesta tyder på att kusthäckningarna i nordost i stort sett misslyckades. Inte minst beroende på att kreatur trampade sönder bona i den viktigaste häckningskolonin.

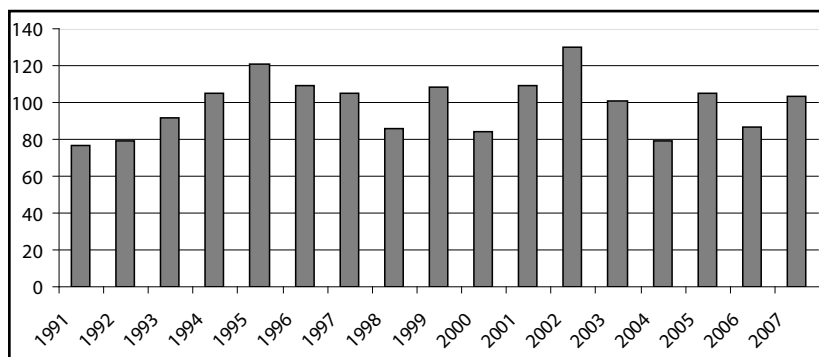
Svarttärna

2007 blev ett tämligen dystert år för svarttärnorna. Visserligen hittade 8 par nere i sydväst en ny häckningsplats i den nyanlagda Börringe våtmark. Men den regniga väderleken med nya högvattenrekord för sommarperioden i Kristianstads Vattenrike spolerade häckningen helt i nordost. Inga ungar alls blev flygga här. Tillskottet från Krankesjön och Börringe utgör då totalt 9 till 10 flygga ungar. I Skåne häckade totalt 41 till 44 par vilket är lika många eller bättre uttryckt lika få som under de senaste åren.

Figur 1 Antalet häckande par silvertärna i Skåne 1991-2007

Figur 2 Antalet häckande par småtärna i Skåne 1991-2007

Tack

Som vanligt riktar jag ett stort tack till er alla som bidragit med fältparbete och rapporter. Även den minsta rapport om enstaka fisktärnehäckning eller negativa rapporter från tidigare häckningslokaler är av stort värde för att få en så heltäckande bild av tärnbeståndet som möjligt. Använd om möjligt Svalan och utnyttja gärna kommentarsfältet för kompletterande uppgifter.

NILS WALDEMARSSON

Skånegatan 6

295 32 Bromölla

nils.waldemarsson@swipnet.se